

Toplantı : 17

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 796

Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu Hakkındaki 5433 Sayılı Kanunun 11 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Millet Meclisince Kabul Olunan Metni ve Cumhuriyet Senatosu Tarım - Orman - Köy İşleri ve Bütçe ve Plan Komisyonları Raporları (M. Meclisi : 1/112; C. Senatosu : 1/569)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 99)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 1479*

12 . 6 . 1978

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 8 . 6 . 1978 tarihli 156 ncı Birleşiminde öncelikle görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen, Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu Hakkındaki 5433 sayılı Kanunun 11 nci maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Cahit Karakaş
Millet Meclisi Başkanı

Not :

Bu tasarı 16.3.1978 tarihinde Başkanlıkça ilkomisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 8.6.1978 tarihli 156 ncı Birleşiminde öncelikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 99)

*TC
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik
Dairesi Başkanlığı
Sayı : 101-216/1741*

7 . 3 . 1978

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 9 . 2 . 1978 tarihinde kararlaştırılan «5433 sayılı Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanununun 11 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

G E R E K Ç E

5433 sayılı DÜÇ Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanununun 11 nci maddesiyle bu genel müdürlük emrine verilen 120 milyon liralık döner sermaye miktarı arada geçen 25 yıl içinde aşağıda arz ve izah olunan sebeplerle yetersiz hale gelmiş bulunmaktadır.

I - Genel Müdürlüğün kuruluşları bu süre içinde çoğalmıştır. Gerçekten, 5433 sayılı Kanunun uygulamaya başladığı 1950 yılında 17 çiftlik ve işletme ile Merkez Atölyesi faaliyette bulunmakta idi. 1974 yılı sonunda bu miktara 4 çiftlik ile 2 tohum üretme ve dağıtma müdürlüğü eklenmiştir.

II - Genel Müdürlüğün, teknik, ekonomik ve mali faaliyet ve varlıkları bu süre içinde hızlı bir büyüme ve yayılma temposu göstermiştir. Durum 1950 bilançosuna göre tetkik edildiğinde aşağıda belirtilen hususlar dikkati çekmektedir.

A) Bidayette hiçbir iştirake katılma olmadığı halde 1974 yılı sonunda 11 292 500 lira tutarında Yapağı ve Tiftik AO Gima, Güney Sanayii AO'na sermaye iştiraki yapılmıştır.

B) Sabit kıymetler 1950'de 40 156 162 lira iken. 1974 yılında 367 544 472 liraya yükselmiş olup artış miktarı 327 388 310 liradır. Bu artışların belli başlıları :

I - Arazi ıslahı : 1950 yılına kadar zirai kombinalar adı ile faaliyet gösteren teşkilatta genellikle kuru tarım yapılmıştır. Arazi ıslahı için harcanmış olarak görülen 227 328,88 TL ile ancak kuru tarım sahalarının korunması için yapılması zorunlu görülen sedde ve su toplama kanalları gibi tesis denilemeyecek mevzii ve tedbir mahiyetinde işler yapılmıştır. Birim sahadan alınan saf hâsılanın artırılması için her işletmede mevcut imkânlardan faydalanılarak polikültür tarıma geçilmesi için sulama, drenaj ve ıslah konuları birlikte ele alınması 1950 - 1974 yılları arasında olmuş ve bu maksatla yapılan yatırım 54 761 803 liraya yükselmiştir.

Bu para ile Ceylanpınar, Gökhöyük, Türkgeldi, Malya, Ulaş, Koçaş, Konuklar, Dalaman ve Yalova çiftliklerinde yer üstü sularından faydalanmak üzere sulama tesisleri, Gökhöyük, Gelemen, Hatay çiftliklerinde drenaj tesisleri, İğdır ve Türkgeldi çiftliklerinde taşkından koruma tesisleri tamamlanmış, Gelemen, Acıpayam, Türkgeldi, Yalova, Alparslan, Konuklar, Hatay, Gökhöyük ve Ceylanpınar çiftliklerinde yağmurlama tesisleri kurulmuştur.

Ceylanpınar, Malya, Türkgeldi ve Hatay çiftliklerinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak yeraltı suyu ile sulama tesislerinin kurulmasına başlanmıştır. Bunların bir kısmı işletmeye açılmış, 3 661 255 liralık kısmı inşa halindedir.

Bütün bu işletmelerde sulama tesislerinin daha rantabl hale getirilmesi için arazi tasfiyesi yapılmış ve ikmaline çalışılmaktadır.

2. Nebat sermayesi ve ağaçlandırma 1950 yılında 2 214 401 lira iken 1974 yılında 31 309 577 liraya.

Binalar 1950 yılında 10 738 917 lira iken 1974 yılında 83 635 575 liraya.

3. Yollar, köprüler ve rampalar 1950 yılında 416 607 lira sarfı ile kısmen yapılmış ise de 1950 - 1974 yılları zarfında Orta Anadolu'daki yakın işletmelerin birbirine ve genellikle bütün işletmelerin anayollarına bağlanması için gerekli yol ve köprüler yapıldığı gibi gerek kuru gerekse sulu tarım sahalarına ulaşımı sağlayacak yol ve sanat yapıların da inşa edilmiş ve yatırım miktarı 17 018 968 liraya yükselmiş 6 994 391 liralık kısmın yapımı devam etmektedir.

4. Tesisat ve tertibat yatırımları çiftliklerde 1950 yılından beri geliştirilmiş ve kurulmakta olan çiftliklerin kuruluş esaslarına göre geliştirilmesi amacı ile bu işlerin yapımı öngörülmüş ve sağlanmıştır.

Mukayeseli olarak genel arazi kültüraltı arazi varlığı :

1950 yılında genel arazi 4 944 571 dekar iken tasfiye sebebiyle bu miktar 1974 yılında da 3 553 439 dekar inmiştir. Kültüraltı arazi varlığı 1950 yılında 1 942 526 dekardan ibaret iken 1974 yılı sonu itibarıyla 2 999 965 dekara yükselmiştir.

Bu suretle 1950 yılında istifade edilen arazi oranı % 30 iken 1974 yılında % 82'ye çıkmıştır.

Kültüraltı arazi artış oranı % 42'dir.

Devamlı olarak gelişmekte olduğu görülen arazi varlığından yapılmış ve yapılmakta olan tesisat ve tertibat yatırımları 1950 yılında 21 müessesede 1 531 285,33 lira olarak devir alınmış. 1974 yılında ise 24 müessesede 79 772 309 liraya yükselmiştir.

Bu suretle % 42 oranında artan kültürel arazi varlığına götürülen direkt ve endirekt tesisat ve tertibat yatırımlarında % 650 artış sağlanmıştır.

5. Tarım tekniği her yönü ile takip edilmiş ve onun icapları yerine getirilmiştir. Nadas, ikileme ve ekim ile hasat tekniğinin gerektirdiği şekilde ve istenilen süre içinde tamamlanması için makine varlığının artırılması zorunluğunda kalınmıştır. Çeşitli toprak ve iklim şartlarına göre en uygun ekipmanların seçilmesi ve bunların yıllara göre yeniliklerinin takibi ve ithali gerekmiştir. Çiftliklerde her yıl toprakaltı ve topraküstü su kaynaklarından faydalanılarak entansif tarımdan intansif tarıma geçilmiştir. Böylece intansif tarımın icapları olarak makine varlığı artırılmıştır. Bu sebeple Atölye tezgâhları 1950 yılında 2 265 695 lira iken 1974 yılında 11 772 524 liraya ziraat makineleri 1950 yılında 11 219 079 lira iken 1974 yılında 151 171 902 liraya nakil vasıtaları 1950 yılında 2 944 778 lira iken 1974 yılında 42 265 831 liraya, sair demirbaşlar 1950 yılında 1 741 635 lira iken 1974 yılında 22 733 349 liraya yükselmiştir.

6. 1950 yılında 2 377 baş sığır, 11 644 baş koyun ve 2 221 baş evcil hayvan devir alınmış olup değerleri 983 864,41 lira iken 1974 yılında sığır 8 502 başa, koyun 81 055 başa ve K. evcil hayvanlar 45 139 başa yükselmiş olup değerleri 44 655 356 liraya ulaşmıştır.

Baş adedinin artışına paralel olarak kıymetleri de artmış olup ortalama birim farkları; sığır 150 baş/TL. koyun 30 baş/TL. ve K. evcil hayvanlar 2,50 baş/TL. iken 1974 yılında sığır 3 000 baş/TL. koyun 700 baş/TL. ve evcil hayvanlar 30 baş/TL.'ye ulaşmıştır. Bu suretle canlı demirbaşlar 1950 yılında 983 864 lira iken 1974 yılında 44 655 356 liraya balığ olmuştur.

7. Mütedavil kıymetler 1950 yılında 56 751 909 lira iken 1974 yılında 517 616 855 liraya yükselmiş olup 460 864 946 lira artmıştır.

Bellibaşlı artışlar : Hammaddede ve malzeme ambarı 1950 yılında 8 770 134 lira iken 1974 yılında 141 799 480 liraya, mahsuller ve mamuller ambarı 1950 yılında 2 111 261 lira iken 1974 yılında 77 220 175 liraya, hazırlık ve ekimler 1950 yılında 8 239 678 lira iken 1974 yılında 123 934 036 liraya yükselmiştir.

C) Sair aktifler 1950 yılında 4 146 013 lira iken 1974 yılında 117 832 380 liraya yükselmiş olup 113 686 367 lira artış meydana gelmiştir.

Aktifler toplamı 1950 yılında 101 054 085 lira iken 1974 yılı sonunda 1 122 822 570 liraya yükselmiş olup, 1 021 768 485 lira artış meydana gelmiştir.

III. - Genel Müdürlüğe 120 000 000 lira sermayenin tahsis olunduğu 1950 yılından sonra paranın değeri önce 3, 1 yıl öncede % 66 oranında devalüasyona tabi tutulmuştur.

Yukarıda yapılan açıklamalara göre Genel Müdürlüğe tahsis olunan 120 000 000 lira döner sermaye yetersiz hale gelmiştir.

Genel Müdürlük hesaplarını inceleyen Büyük Millet Meclisi Bütçe Karma Komisyonu, 1964 yılına kadar Genel Müdürlüğün Döner Sermaye Hesaplarını murakabe eden Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu 1965 yılından beri Sayıştay ve 1964'te konsolide bilançoğu inceleyen keza Büyük Millet Meclisi komisyonları Genel Müdürlük Döner Sermayesinin artırılmasının gerektiği yolunda temenni ve tavsiyelerde bulunmuştur.

Ayrıca Devlet Planlama Teşkilatınca uygulanması zorunlu görülen zirai yatırımlar muvacehesinde Döner Sermayenin artırılması zaruret halini almıştır.

Filhakika 1974 yılı bilançosuna göre 1 122 822 570 liraya yükselmiş bulunan fiili durumun gözönünde bulundurulması, önümüzdeki 3 - 5 yıl içinde sermaye ihtiyacının daha da artacağını göstermekte ve Maliye Bakanlığının 19 . 2 . 1976 tarih 123486-1/Dön. Sor. Şb. 5389 sayılı yazılılarıyla sermayenin 750 000 000 liraya çıkarılması uygun görülmesine lüzum halinde bu miktarın Bakanlar Kurulu kararıyla bir misli artırılmasına imkân veren bir maddenin konulması hususundaki mütalaalarına rağmen.

1974 mali yılı bilançolarımızın tetkikinde sermayenin 618 197 150 liraya ulaştığı buna 1975 yılı safi gelirden eklenecek kısmın da dahil edilmesi halinde 750 000 000 liralık sermayenin 1976 mali yılı başı itibarıyla tamamen doldurulacağı da muhakkaktır. Teklif Bakanlığımızca yeterli bulunmamasına rağmen ilgili maddenin 750 000 000 lira olarak değiştirilmesinin, Genel Müdürlüğü önümüzdeki yıllarda daha rahat çalışma düzenine sokacağı tadilin bu yönde yapılmasında mutlak zorunluk bulunmaktadır.

Millet Meclisi Başkanlığına

12 . 8 . 1977

Millet Meclisinin 4 ncü döneminde hükümsüz kalan 1/440 sıra sayılı teklifi yeniliyorum.
Gereğini saygılarımla rica ederim.

Sivas Milletvekili
Azimet Köylüoğlu

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-67/07379

4 . 5 . 1976

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 29 . 4 . 1976 tarihinde kararlaştırılan «5433 sayılı Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanununun 11 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

G E R E K Ç E

5433 sayılı Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanununun 11 nci maddesiyle bu genel müdürlük emrine verilen 120 milyon liralık döner sermaye miktarı arada geçen 25 gün içinde aşağıda arz ve izah olunan sebeplerle yetersiz hale gelmiş bulunmaktadır.

I. - Genel Müdürlüğün kuruluşları bu süre içinde çoğalmıştır. Gerçekten, 5433 sayılı Kanunun uygulanmaya başlandığı 1950 yılında 17 çiftlik ve işletme ile Merkez atölyesi faaliyette bulunmakta idi. 1974 yılı sonunda bu miktara 4 çiftlik ile 2 tohum üretme ve dağıtım müdürlüğü eklenmiştir.

II. - Genel Müdürlüğün, teknik, ekonomik ve mali faaliyet ve varlıkları bu süre içinde hızlı bir büyüme ve yayılma temposu göstermiştir. Durum 1950 bilançosuna göre tetkik edildiğinde aşağıda belirtilen hususlar dikkati çekmektedir.

A) Bidayette hiçbir iştirake katılma olmadığı halde 1974 yılı sonunda 11 292 500 TL. tutarında Yapağı ve Tiftik AO, Gima, Güney Sanayii AO. ne sermaye iştiraki yapılmıştır.

B) Sabit kıymetler 1950'de 40 156 162 lira iken 1974 yılında 367 544 472 liraya yükselmiş olup artış miktarı 327 388 310 liradır. Bu artışların belli başlıları :

1. Arazi islahı : 1950 yılına kadar zirai kombinalar adı ile faaliyet gösteren teşkilatta genellikle kuru tarım yapılmıştır. Arazi islahı için harcanmış olarak görülen 227 328,88 TL. ile ancak kuru tarım sahalarının korunması için yapılması zorunlu görülen sedde ve su toplama kanalları gibi tesis denilemeyecek mevzii ve tetbir mahiyetinde işler yapılmıştır. Birim sahadan alınan saf hasılanın artırılması için her işletmede mevcut imkânlardan faydalanılarak polikültür tarıma geçilmesi için sulama, drenaj ve islah konuları birlikte ele alınması 1950 - 1974 yılları arasında olmuş ve bu maksatla yapılan yatırım 54 761 803 liraya yükselmiştir.

Bu para ile Ceylanpınar, Gökhöyük, Türkgeldi, Malya, Ulaş, Koçaş, Konuklar, Dalaman ve Yalova çiftliklerinde yerüstü sularından faydalanmak üzere sulama tesisleri, Gökhöyük, Gelemen, Hatay çiftliklerinde drenaj tesisleri, Iğdır ve Türkgeldi çiftliklerinde taşkından koruma tesisleri tamamlanmış, Gelemen, Acıpayam, Türkgeldi, Yalova, Alparslan, Konuklar, Hatay, Gökhöyük ve Ceylanpınar çiftliklerinde yağmurlama tesisleri kurulmuştur.

Ceylanpınar, Malya, Türkgeldi ve Hatay çiftliklerinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak yeraltı suyu ile sulama tesislerinin kurulmasına başlanmıştır. Bunların bir kısmı işletmeye açılmış 3 661 255 liralık kısmı inşa halindedir.

Bütün bu işletmelerde sulama tesislerinin daha rantabl hale getirilmesi için arazi tasfiyesi yapılmış ve ikmaline çalışılmaktadır.

2. Nebat sermayesi ve ağaçlandırma 1950 yılında 2 214 401 lira iken 1974 yılında 31 309 577 liraya, Binalar 1950 yılında 10 738 917 lira iken 1974 yılında 83 635 575 liraya.

3. Yollar, köprüler ve rampalar 1950 yılında 416 607 lira sarfı ile kısmen yapılmış ise de 1950 - 1974 yılları zarfında Orta Anadoludaki yakın işletmelerin birbirine ve genellikle bütün işletmelerin anayollarına bağlanması için gerekli yol ve köprüler yapıldığı gibi gerek kuru gerekse sulu tarım sahalarına ulaşımı sağlayacak yol ve sanat yapıların da inşa edilmiş ve yatırım miktarı 17 018 968 liraya yükselmiş 6 994 391 liralık kısmın yapımı devam etmektedir.

4. Tesisat ve tertibat yatırımları çiftliklerde 1950 yılından beri geliştirilmiş ve kurulmakta olan çiftliklerin kuruluş esaslarına göre geliştirilmesi amacı ile bu işlerin yapımı öngörülmüş ve sağlanmıştır.

Mukayeseli olarak genel arazi kültür altı arazi varlığı :

1950 yılında genel arazi 4 944 571 dekar iken tasfiye sebebiyle bu miktar 1974 yılında da 3 553 439 dekara inmiştir. Kültüraltı arazi varlığı 1950 yılında 1 942 526 dekadardan ibaret iken 1974 yılı sonu itibarıyla 2 999 965 dekara yükselmiştir.

Bu suretle 1950 yılında istifade edilen arazi oranı % 30 iken 1974 yılında % 82'ye çıkmıştır.

Kültüraltı arazi artış oranı % 42'dir.

Devamlı olarak gelişmekte olduğu görülen arazi varlığından yapılmış ve yapılmakta olan tesisat ve tertibat yatırımları 1950 yılında 21 müessesede 1 531 285,33 lira olarak devir alınmış, 1974 yılında ise 24 müessesede 79 772 309 liraya yükselmiştir.

Bu suretle % 42 oranında artan kültüraltı arazi varlığına götürülen direkt ve endirekt tesisat ve tertibat yatırımlarında % 650 artış sağlanmıştır.

5. Tarım tekniği her yönü ile takip edilmiş ve onun icapları yerine getirilmiştir. Nadas, ikileme ve ekim ile hasat tekniğinin gerektirdiği şekilde ve istenilen süre içinde tamamlanması için makine varlığının artırılması zorunluğunda kalınmıştır. Çeşitli toprak ve iklim şartlarına göre en uygun ekipmanların seçilmesi ve bunların yıllara göre yeniliklerinin takibi ve ithali gerekmiştir. Çiftliklerde her yıl toprak altı ve toprak üstü su kaynaklarından faydalanılarak entansif tarımdan intansif tarıma geçilmiştir. Böylece entansif tarımın icapları olarak makine varlığı artırılmış. Bu sebeple atölye tezgâhları 1950 yılında 2 265 695 lira iken 1974 yılında 11 772 524 liraya ziraat makineleri 1950 yılında 11 219 079 lira iken 1974 yılında 151 171 902 liraya nakil vasıtaları 1950 yılında 2 944 778 lira iken 1974 yılında 42 265 831 liraya, sair demirbaşlar 1950 yılında 1 741 635 lira iken 1974 yılında 22 733 349 liraya yükselmiştir.

6. 1950 yılında 2 377 baş sığır, 11 644 baş koyun ve 2 221 baş evcil hayvan devir alınmış olup değerleri 983 864,41 lira iken 1974 yılında sığır 8 502 başa, koyun 81 055 başa ve K. evcil hayvanlar 45 139 başa yükselmiş olup değerleri 44 655 356 liraya ulaşmıştır.

Baş adedinin artışına paralel olarak kıymetleri de artmış olup ortalama birim fiyatları: Sığır baş/TL. koyun 30 baş/TL. ve K. evcil hayvanlar 2,50 baş/TL. iken 1974 yılında sığır 8 000 baş/TL. koyun 700 baş/TL. ve evcil hayvanlar 30,— baş/TL'ye ulaşmıştır. Bu suretle canlı demirbaşlar 1950 yılında 983 864 lira iken 1974 yılında 44 655 356 liraya balığ olmuştur.

7. Mütedavil kıymetler 1950 yılında 56 751 909 lira iken 1974 yılında 517 616 855 liraya yükselmiş olup 460 864 946 lira artmıştır.

Bellibaşlı artışlar : Hammaddede ve malzeme ambarı 1950 yılında 8 770 134 lira iken 1974 yılında 141 799 480 liraya, mahsuller ve mamuller ambarı 1950 yılında 2 111 261 lira iken 1974 yılında 77 220 175 liraya, hazırlık ve ekimler 1950 yılında 8 239 678 lira iken 1974 yılında 123 934 036 liraya yükselmiştir.

C) Sair aktifler 1950 yılında 4 146 013 lira iken 1974 yılında 117 832 380 liraya yükselmiş olup 113 686 367 lira artış meydana gelmiştir.

Aktifler toplamı 1950 yılında 101 054 085 lira iken 1974 yılı sonunda 1 122 822 570 liraya yükselmiş olup, 1 021 768 485 lira artış meydana gelmiştir.

III - Genel Müdürlüğe 120 000 000 lira sermayenin tahsis olunduğu 1950 yılından sonra paranın değeri önce 3. 1 yıl önce de % 66 oranında devalüasyona tabi tutulmuştur.

Yukarıda yapılan açıklamalara göre Genel Müdürlüğe tahsis olunan 120 000 000 lira Döner Sermaye yeterli hale gelmiştir.

Genel Müdürlük hesaplarını inceleyen Büyük Millet Meclisi Bütçe Karma Komisyonu, 1964 yılına kadar Genel Müdürlüğün döner sermaye hesaplarını murakabe eden Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, 1965 yılından beri Sayıştay ve 1964'te konsolide bilançoğu inceleyen keza Büyük Millet Meclisi komisyonları Genel Müdürlük döner sermayesinin artırılmasının gerektiği yolunda temenni ve tavsiyelerde bulunmuştur.

Ayrıca Devlet Planlama Teşkilatınca uygulanması zorunlu görülen zirai yatırımlar muvacehesinde döner sermayenin artırılması zaruret halini almıştır.

Filhakika 1974 yılı bilançosuna göre 1 122 822 570 liraya yükselmiş bulunan fiili durumun gözönünde bulundurulması, önümüzdeki 3 - 5 yıl içinde sermaye ihtiyacının daha da artacağını göstermekte ve Maliye Bakanlığının 19 . 2 . 1976 tarih ve 123486-1/Dön Sor. Şb. 5389 sayılı yazılarıyla sermayenin 750 000 000 liraya çıkarılması uygun görülmesine lüzum halinde bu miktarın Bakanlar Kurulu kararıyla bir misli artırılmasına imkân veren bir maddenin konulması hususundaki mütalaalarına rağmen.

1974 mali yılı bilançolarımızın tetkikinde sermayenin 618 197 159 liraya ulaştığı buna 1975 yılı safi gelirden eklenecek kısmın da dahil edilmesi halinde 750 000 000 liralık sermayenin 1976 mali yılı başı itibarıyla tamamen doldurulacağı da muhakkaktır. Teklif Bakanlığımızca yeterli bulunmamasına rağmen ilgili maddenin 750 000 000 lira olarak değiştirilmesinin, Genel Müdürlüğü önümüzdeki yıllarda daha rahat çalışma düzenine sokacağı tadilin bu yönde yapılmasında mutlak zorunluk bulunmaktadır.

SIVAS MİLLETVEKİLİ AZİMET KÖYLÜOĞLU'NUN TEKLİFİ

5433 Sayılı Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanununun 11 nci Maddesinin Birinci Fıkrasının Son Cümlesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 5433 sayılı Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanununun 11 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesindeki (harcanmak üzere Genel Müdürlük emrine 120 milyon lira döner sermaye verilmiştir.) Hükmü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Harcanmak üzere Genel Müdürlük emrine 750 milyon lira döner sermaye verilmiştir. Bu sermaye Bakanlar Kurulu kararı ile bir misline kadar artırılabilir.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

CUMHURİYET SENATOSU
Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü

13 . 6 . 1978

TASARI VEYA TEKLİFİN

Sıra Sayısı
M. M. C. S.

Ö Z E T İ

99 Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu Hakkındaki 5433 Sayılı Kanunun 11 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı.

MİLLET MECLİSİNDE KALDIĞI SÜRE : 84 gün.
CUMHURİYET SENATOSUNDA KALACAĞI SÜRE : 84 gün.
SÜRENİN BİTİŞ TARİHİ : 3 Eylül 1978

TASARI VEYA TEKLİFİN HAVALA EDİLDİĞİ
KOMİSYONLAR, TANINAN SÜRE (Gün)

1. — Tarım - Orman - Köy İşleri Komisyonuna 7 gün.
  2. — Bütçe ve Plan Komisyonuna 8 gün.
- Gündeme
20 . 6 . 1978

Tarım - Orman - Köy İşleri Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Tarım - Orman - Köy İşleri Komisyonu
Esas No. : 1/569
Karar No. : 1

14.6.1978

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Millet Meclisi Genel Kurulunun 8.6.1978 tarihli 156 ncı Birleşiminde öncelikle görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen «Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu hakkındaki 5433 sayılı Kanunun 11 nci maddesinde değişiklik yapılması» hakkında kanun tasarısı, Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı temsilcilerinin de iştirakiyle Komisyonumuzun 14.6.1978 tarihli toplantısında görüşüldü.

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Yasa 1950 yılında yürürlüğe girmiştir.

O tarihte 120 milyon lira olan sermaye 28 yıllık uzun bir zaman içerisinde ihtiyaçlara cevap veremez hale gelmiştir. Bu nedenler içerisinde Komisyonumuz Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Döner Sermayesinin yükseltilmesini uygun bulmuştur. Bu sebeple Yasa Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen metnin aynen kabulüne, havalesi gereğince Bütçe ve Plan Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına karar verilmiştir.

Başkan
Adana
Kemâl Sarıbrahimoğlu

Başkanvekili
Manisa
Ruhi Tunakan
Toplantıda bulunamadı

Sözcü
Kastamonu
Mehmet Seydibeyoğlu

Kâtip
Hatay
Kemal Kılıçoğlu
Toplantıda bulunamadı

Samsun
Ziya Gökalp Müllâyim

Kırşehir
E. Akıp Aksaç

Tunceli
Naim Taşan

Antalya
Şerafettin Parker
Toplantıda bulunamadı

Ordu
Ata Bodur
Toplantıda bulunamadı

Trabzon
Ahmet Cemil Kara

Urfa
Hasan Oral
Toplantıda bulunamadı

Tabii Üye
Mucip Ataklı

Tabii Üye
Selâhattin Özgür

C. Bşk. S. Üye
Sabahattin Özbek

C. Bşk. S. Üye
Fethi Çelikbaş
Toplantıda bulunamadı

Bütçe ve Plan Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plan Komisyonu
Esas No. : 1/569
Karar No. : 9

19.6.1978

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 8 Haziran 1978 günlü 156 ncı Birleşiminde öncelikle görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen, Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu hakkındaki 5433 sayılı Kanunun 11 nci maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 12 Haziran 1978 günlü ve 1479 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmiştir. Cumhuriyet Senatosu Başkanlığınca da 13 Haziran 1978 gününde Komisyonumuza havale edilen anılan tasarı, Komisyonumuzun 19 Haziran 1978 günlü toplantısında, Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü ve Maliye Bakanlığı temsilcileri hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere edilmiştir.

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu hakkındaki Yasa 1950 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu Yasanın 11 nci maddesi ile kuruluşun döner sermayesi o tarihte 120 milyon lira olarak saptanmıştı. Aradan geçen 28 yıllık süre içerisinde, Devlet Üretme Çiftliklerinin çalışma alanı genişlemiş, bazı kuruluşların sermayesine katılması gerçekleşmiş, kurulduğu dönemdeki çiftlik işletmelerine zaman içerisinde yenileri eklenmiş, çiftliklere çağın gereklerine uygun yeni tesisler yapılmıştır. Bunun yanı sıra, o zamandan günümüze kadar para değerinde meydana gelen düşmeleri de gözönünde tutunca, adı geçen Genel Müdürlüğe ayrılan döner sermayenin yetersiz kaldığı kolayca anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıllarda da Genel Müdürlük hesaplarını inceleyen Büyük Millet Meclisi Bütçe Karma Komisyonunda da Genel Müdürlük Döner Sermayesinin artırılması gerektiği yolunda temenni ve tavsiyelerde bulunmuştur.

Yukarıdan beri açıklanagelen nedenler ışığında, kuruluşun sermayesinin gereksinmelere cevap vermediği için artırılmasını öngören tasarıyı Komisyonumuz olumlu bulmuş ve maddelerinin müzakeresine geçmiştir.

Komisyonumuz, Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddelerini aynen kabul edilmiştir.

Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğüne önümüzdeki yıllarda daha rahat çalışma koşulları sağlayacak olan bu tasarının bir an önce yasallaşmasında yarar gören Komisyonumuz; Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulmasını da karar altına almıştır.

İşbu raporumuz, Genel Kurulun olurlarına arz edilmek üzere, Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Trabzon
Hasan Güven

Başkan Vekili
Zonguldak
Ahmet Demir Yüce

Sözcü
Balıkesir
Nejat Sarlıcalı

Kâtip
Niğde
Abdullah Emre İleri

Afyonkarahisar
Kâzım Karaağaçlıoğlu
Toplantıda bulunamadı

Ankara
Yiğit Köker
Toplantıda bulunamadı

Aydın
İskender Cenap Ege
Toplantıya katıldı
İmzada bulunamadı

Bolu
Neş'et Akmandor

C. Bşk. S. Ü.
Zeyyat Baykara

Erzincan
Niyazi Ünsal
Toplantıya katıldı
İmzada bulunamadı

Kars
Muzaffer Şamiloğlu
Toplantıda bulunamadı

Konya
Mukbil Abay

Ordu
İdris Gürsoy

Samsun
Bahri Cömert
Toplantıda bulunamadı

Tabii Üye
Suphi Karaman

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu Hakkındaki 5433 Sayılı Kanununun 11 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 5433 sayılı Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanununun 11 nci maddesinin yedinci bendindeki (Harcanmak üzere Genel Müdürlük emrine 120 milyon lira döner sermaye verilmiştir.) Hükmü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Harcanmak üzere Genel Müdürlük emrine 750 milyon lira döner sermaye verilmiştir. Bu sermaye Bakanlar Kurulu kararı ile bir katına kadar artırılabilir.»

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu Hakkındaki 5433 Sayılı Kanununun 11 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 5433 sayılı Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluş Kanununun 11 nci maddesinin 7 nci bendindeki (Harcanmak üzere Genel Müdürlük emrine 120 milyon lira döner sermaye verilmiştir.) Hükmü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Harcanmak üzere Genel Müdürlük emrine 1 250 000 000 lira döner sermaye verilmiştir. Bu sermaye Bakanlar Kurulu kararı ile bir katına kadar artırılabilir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TARIM - ORMAN - KÖY İŞLERİ KOMİSYONU-
NUN KABUL ETTİĞİ METİN

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu Hakkındaki 5433 Sayılı Kanununun 11 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE VE PLAN KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Görev ve Kuruluşu Hakkındaki 5433 Sayılı Kanununun 11 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

